

Daklexicon... wat bedoel je?

Roofs werkt al enige tijd aan een 'Daklexicon', een online database waarmee in samenspraak met de gezaghebbende organisaties en instanties gekomen wordt tot eenduidige begrippen en definities voor alle aspecten van het dak. Allereerst zal worden gewerkt aan duidelijkheid van de begrippen en definities die worden gebruikt voor het veilig werken op hoogte.

Het vakblad *Roofs* doet continu verslag over daken, over de stand van de techniek, de schoonheid van daken of de uitvoering. Kortom: alles over daken en de zaken. Nu gaan de ontwikkelingen zo snel, dat het begrip 'dak' niet volstaat. Een voorvoegsel is snel geplaatst: we noemen groene-, parkeer-, gebruiks-, blauwe- en terrasdaken als voorbeelden van de functies en het gebruik van het dak. Wanneer je kijkt naar de functie van het gebouw, dan zijn er kerk-, zwembad-, school- etc daken. Je kunt ze ook indelen naar het materiaal waarmee het dak waterdicht wordt gehouden, of naar de constructie of vorm: leien-, bitumen-, pannen-, riet-, tent-, zadeldaken, of platte en hellende daken. Tot slot zijn er de commerciële namen zoals polder- en energiedaken.

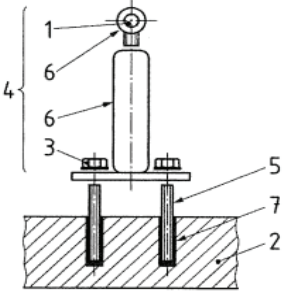
De redactie van *Roofs* ziet er nauwkeurig op toe dat de juiste term bij het juiste dak gebruikt wordt, zodat de vakman direct weet waar het over gaat. Dit om de lezer niet te beledigen door iedere keer een vakterm uit te leggen. De redactie krijgt veel artikelen aangereikt en bemerkt dat niet alle vaktermen op een gelijke manier worden gebruikt. Denk bijvoorbeeld aan dakconstructie en daksysteem: waar gaat het één over in het ander, en gaat een dakconstructie over de opbouw van het dak (van binnen naar buiten), of over de kracht-afdracht naar het gebouw?

Het vakblad heeft een redactieraad met specialisten op de onderwerpen waarover wordt geschreven. Leden van de redactieraad publiceren zelf geregeld in het vakblad en staan de redactie bij waar het gaat om de inhoud, wanneer daar aanleiding voor is. Zij krijgen in geval van mogelijke onduidelijkheid dan ook vragen voorgelegd. De redactieraad voert geregeld overleg, waarbij de kwaliteit van het vakblad wordt besproken en één van de onderwerpen betreft steevast het toezien op correct gebruik van termen en begrippen. Als voorbeeld de claim dat een groendak isoleert. Taalkundig is dit correct (het groen op het dak staat geïsoleerd van de omgeving), alleen met 'isoleren' wordt in vaktermen het verhogen van de warmteweerstand bedoeld. En dat is nou net niet aan de orde.

De Europese normen maken het er ook niet gemakkelijker op. Europese normen komen in samenspraak met belanghebbenden tot stand. Het zijn daarom stukken die in commissie tot stand zijn gekomen en waarin termen en definities worden beschreven. De normen zijn officiële documenten die in het Engels, Duits of Frans zijn opgesteld. Zo kennen we in de normen van de valbeveiliging EN 795:2012 het begrip 'ankerpunt'. In de aangeboden artikelen wordt meestal bedoeld: 'een ankervoorziening waar een ankerpunt onderdeel van uitmaakt'. Het ankerpunt zelf is het punt waar de gebruiker aan- en afhaakt. Zie onderstaande uitwerking in afbeelding 1. In de genoemde talen zijn ze duidelijk en wordt ook de samenhang bewaakt. In het Nederlands wordt de vertaling niet eenduidig gemaakt en ook niet door iedereen hetzelfde uitgelegd. Dat kan de bedoeling niet zijn, een norm is juist bedoeld om duidelijkheid te verschaffen.

Freya Michiels van Bureau Bouwtechniek uit Antwerpen staat in Vlaanderen bekend als een adviseur op het gebied van veiligheid, die niet alleen de regels wenst te volgen, maar de veiligheid diepgaander wil doorvoeren, opdat deze succesvol is, en een veiligheidsuitrusting effectief veilig is. Zij geeft aan met hetzelfde probleem te worstelen. In België is de neiging de Franse vertaling aan te houden, maar ook dat geeft geen garantie op de gewenste duidelijkheid.

Uit de gesprekken met Michiels kwam duidelijk naar voren dat het Daklexicon ook een woordenboek met vertaling moet zijn. Waar wij spreken van een 'kabel', heeft men het in Vlaanderen over een 'leeflijn'. Waar wij het hebben over 'branden' en 'föhnen' is dat in Vlaanderen ook niet vanzelfsprekend hetzelfde (men spreekt bijvoorbeeld van 'vlamlussen' en 'föhnen -hete lucht'). Ook werd de behoefte aan een eenduidige uitleg met verwijzing naar normen en documenten door Michiels onderkend en uitgesproken. Op welke afstand moet men bijvoorbeeld een 'leeflijn' van de dakrand plaatsen? De gehanteerde afstanden verschillen in Nederland en België. Als we in elkaars land willen gaan werken, moet eenduidigheid bestaan over regels en begrippen.

Ankervoorziening <i>(Anchor system EN 795; 2012)</i>	Constructief gebouwgebonden component bedoeld als verbinding tussen valbeveiligingssysteem en gebouw. Een ankervoorziening is opgebouwd uit verschillende elementen
	1 Ankerpunt 2 Hoofddraagconstructie 3 Bevestigingsmiddel 4 Ankerinrichting 5 Constructieanker 6 Elementen van de ankervoorziening 7 Permanente fixatie
Ankerpunt	Aanhaakpunt van de ankervoorziening waar de ankerlijn of werklijn aan bevestigd wordt
Constructieanker	Element of elementen die ontworpen zijn voor het permanent constructief bevestigen van een ankervoorziening aan de dakconstructie van hout, staal, beton, steen, etc.

Tot slot breidt met alle nieuwe ontwikkelingen het aantal begrippen (en het bijbehorende taalgebruik) ook steeds verder uit. Daardoor wordt het steeds moeilijker om helder te communiceren. Denk bijvoorbeeld aan termen als 'retentie', 'zoninstralingsfactor', 'Qv10-waarde', BREEAM, BIM om maar wat te noemen. Geregeld organiseert Building Holland lezingen over de nieuwste ontwikkelingen in de bouw. Ga gerust eens luisteren en doe er veel nieuwe termen op.

Daarom heeft de redactie van *Roofs* besloten om een Daklexicon op te bouwen. Dit om er zeker van te zijn dat voor wie twijfelt wat er wordt bedoeld de verschillende termen en begrippen gemakkelijk terug te vinden zijn. Een soort Wikipedia voor daken. Het is een langlopend en doorlopend project, het Daklexicon wordt immers ook continu herschreven en bijgesteld. In eerste instantie zal het onderwerp 'valbeveiliging' worden ter hand worden genomen: in deze branche wordt de behoefte aan een dergelijk lexicon het duidelijkst gevoeld. Wat niet betekent dat in andere deelbranches niet eenzelfde verwarring heerst: ook deze lexicons worden opgebouwd en zullen binnen afzienbare tijd online beschikbaar worden gesteld.

Er is begonnen met de beschrijving van termen en begrippen waar overeenstemming over bestaat en die gekenmerkt worden als 'vakterm'. Waar mogelijk wordt verwezen naar een norm of document waar de term onderdeel van uit maakt. De regelgeving rond daken is immers zeer uitgebreid en zeer veel woorden en begrippen zijn allang beschreven. Wanneer dat het geval is, dan is het ook prettig dat dit snel teruggevonden kan worden, of dat de juiste context wordt weergegeven (zoals in het voorbeeld met het groendak

en isolatie). Als lezer van het vakblad kunt u ook aangeven welke termen en begrippen naar uw oordeel een nadere beschrijving vereisen. Ook wordt uw inbreng, kennis en kunde gewaardeerd in het beoordelen van de uitwerkingen. Mail uw suggesties naar de redactie via het mailadres edwin@lumail.nl. ■

Freya Michiels, Bureau Bouwtechniek te Antwerpen.

Dit artikel kunt u lezen op www.roofs.nl